

Zuzana Candigliota, advokátka

vedená v seznamu advokátů České advokátní komory pod ev. číslem: 16127

Kancelář Burešova 6, 602 00 Brno, Česká republika | IČ 03746933 | číslo účtu 2200755319/2010

Tel. +420 607 005 043 | E-mail candigliota@gmail.com | Datová schránka by2wpca

Krajský soud v Ostravě
Havlíčkovo nábř. č. 34
728 81 Ostrava 1

V Brně dne 31. 12. 2015

Žalobce 1: **Mgr. et Mgr. Václav M., Ph.D.**, nar. xxxxxxxx
trvale bytem xxxxxxxx
doručovací adresa xxxxxxxx

Žalobce 2: **Mgr. Alexandr L.**, nar. xxxxxxxx
bytem xxxxxxxx

Zastoupení: Zuzanou Candigliota, ev. č. ČAK 16127
se sídlem Burešova 6, 602 00 Brno

Žalovaná 1: **Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje**
Tř. Kosmonautů 189/10, 771 36 Olomouc

Žalovaná 2: **Ministerstvo vnitra ČR**
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

Správní žaloba

**na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo
donucením správního orgánu**

Soudní poplatek: k výzvě soudu

Datovou schránkou

1. Předmět žaloby

Žalobci se touto žalobou brání proti nezákonnému zásahu Policie ČR, který spočíval v bezdůvodné a nepřiměřené kontrole totožnosti a omezení osobní svobody při využití práva žalobců se pokojně shromažďovat a vyjadřovat veřejně svůj občanský postoj. Žalobci vnímají postup policie jako šikanózní a zastrašující běžnou praxi Policie ČR, která tímto odrazuje občany od pokojného shromažďování a vyjadřování legitimních občanských postojů. Vzhledem k nutnosti, aby Policie ČR dostala zpětnou vazbu a nepostupovala do budoucna svévolně a nepřiměřeně jako v tomto případě, se žalobci rozhodli podat tuto žalobu.

2. Popis událostí

Žalobci přišli dne 31. 10. za občanskou společnost poklidně vyjádřit svůj nesouhlas se shromážděním extremistů (Dělnická mládež) proti přijímání uprchlíků a za vystoupení z Evropské unie, které se konalo na Horním náměstí v Olomouci, a také obecně vyjádřit nesouhlas s radikalizací společnosti a rostoucí xenofobii. **Ani jeden z žalobců se na shromáždění nedopouštěl žádného protiprávního jednání, ani oznámené shromáždění extremistů nijak zvukově ani jiným způsobem nenarušoval.** Dále bude následovat popis událostí za každého z žalobců.

Žalobce 1

Žalobce přišel na shromáždění extremistů nejen vyjádřit svůj nesouhlasný názor, ale také se setkat s přáteli, kteří tam rovněž z tohoto důvodu přišli. Nejdříve pobýval na Horním náměstí a později kolem 16. hodiny přišel na roh ulic Opletalova a Ostružnická za ostatními lidmi, kteří zde společně postávali. Část těchto lidí stála po šířce Opletalovy ulice a část lidí stála po straně záměrně tak, aby nebránila průchodu této ulice. Lidé, kteří procházeli touto ulicí, mohli bez problémů projít. Žalobce nestál na jednom místě, ale přemísťoval se mezi lidmi, podle toho, s kým zrovna měl potřebu hovořit, ale nijak se nenažil bránit v průchodnosti ulice.

Bez jakékoliv předchozí výzvy nebo upozornění byli všichni lidé, kteří se zde nacházeli, obestoupeni řadami policistů. Jedna řada policistů si stoupla po celé šířce Opletalovy ulice směrem od Koruny a zabránila průchodu z této strany ulice. Druhá řada policistů směrem od Horního náměstí zatlačila lidi postávající stranou k lidem postávajícím v ulici Opletalova. Po dobu zhruba půl hodiny až hodinu policie zadržovala přítomné lidi v tomto prostoru, přičemž bránila průchodu Opletalovou ulicí dalším lidem, kteří chtěli projít.

Následně přišel policista z tzv. anti-konfliktního týmu (s číslem 247215) a sdělil, že všechny osoby, které se v tomto prostoru nacházejí, budou policisty ztotožněny. Jedna z osob se tohoto policisty zeptala, zda přítomné policie nejprve neměl vyzvat k opuštění prostoru, předtím než je bude lustrvat. Policista prohlásil, že netvrdí, že nějakou takovou výzvu k opuštění prostoru policie přítomným osobám dala.

Policista (s číslem 247215) jako zákonný důvod lustrace uvedl, že zde chtějí ztotožnit osoby, které se dopustily údajného přestupku v jinou dobu na jiném místě. Jednalo se o údajný přestupek proti shromažďovacímu právu, který se měl odehrát o hodinu dříve ve vzdálenosti asi 200 metrů na Horním náměstí. Z tohoto důvodu údajně policie podezřívala některé lidi, kteří zde byli přítomni.

Oba žalobci si byli vědomi toho, že na Horním náměstí došlo k nějakým incidentům a že někdo např. vhodil dýmovnici směrem k demonstraci Dělnické mládeže, ovšem proti konkrétním osobám policie zasáhla přímo na náměstí, tudíž pro žalobce bylo nepochopitelné, proč policie chce

kontrolovat totožnost všech poklidně stojících osob z řad občanské společnosti a zasahovat tak do jejich soukromí.

Žalobce 1 upozornil policistu (s číslem 247215), že policie nemůže provádět hromadnou kontrolu totožnosti lidí bez zákonného důvodu, ale policista mu tvrdil, že zákonný důvod policie má, ale žádný jiný zákonný důvod nesdělil. Žalobce 1 se proto rozhodl nevyhovět požadavku na prokázání totožnosti, protože to považoval za zásah do svého soukromí a také jako nezákonný akt a svévoli ze strany policie. Byl si vědom nedávného rozsudku Krajského soudu v Brně sp. zn. 30A-17/2015-44 ze dne 25. 9. 2015, ve kterém soud rozhodl, že vynucování prokázání totožnosti bez prokazatelného zákonného důvodu není možné.

Vzhledem k tomu, že byl žalobce 1 v prostoru omezován na osobní svobodě delší dobu, potřeboval si zajít na toaletu a dožadoval se toho u policistů. To byl důvod, proč si jej policisté vybrali k prokázání totožnosti jako jednoho z prvních. Vzhledem k tomu, že žalobce 1 zcela záměrně neprokázal svoji totožnost, policisté jej přímo na místě prohledali, ale občanský průkaz u něj nenalezli. Poté mu nasadili pouta, přestože kromě odmítnutí prokázat svoji totožnost nekladl žádný odpor a ani osobní prohlídce se nebránil. Spoután byl asi po dobu půl hodiny.

Následně nastoupil se třemi policisty do služebního vozu policie a byl převezen na služebnu Policie ČR v ulici Sokolská. Během cesty autem na něj policisté apelovali, ať dobrovolně prokáže svoji totožnost, což odmítl učinit a sdělil jim, že prokáže totožnost, až mu k tomu sdělí platný zákonný důvod. Policisté tvrdili, že bez možnosti kontrolovat osoby, které chtějí, by nemohli vykonávat svoji práci. Dále také, že když budou chtít, tak si zákonný důvod najdou vždy. Žalobce se snažil policistům vysvětlit, že pokud jim současné znění zákona znemožňuje efektivně vykonávat svoji práci, tak by měli navrhnout změnu zákona, ne překračovat své pravomoci na úkor bezúhonných občanů. Kdyby zákonodárci měli v úmyslu dát policistům pravomoc libovolně kohokoliv kontrolovat na území České republiky, zcela jistě by byl zákon formulován jinak.

Po převozu na služebnu PČR v ulici Sokolská policisté umožnili žalobci 1 jít na toaletu. Poté na naléhání policistů poskytl své osobní údaje, protože neměl zájem strávit následujících 24 hodin zajištěn v policejní cele, jak i v těchto případech zákon umožňuje. Policisté mu také hrozili tím, že to v cele „velmi smrdí“. Žalobce si byl v té době vědom, že každý je povinen podle zákona uposlechnout výzvy (pokynu) policisty a že neuposlechnutí výzvy je přestupkem. Tento přestupek byl s žalobcem 1 vyřešen na místě domluvou a následně byl propuštěn.

Žalobce 2

Žalobce 2 se toho dne před 15. hodinou dostavil na Horní náměstí v Olomouci. K tomu měl dva důvody – jednak odpor vůči morálnímu úpadku a fašizaci společnosti, ale také obavy o svou dceru, studentku VŠ, která jej informovala, že se jako aktivní odpůrkyně xenofobie bude demonstrace Dělnické mládeže účastnit za účelem vyjádření nesouhlasu.

Krátce po 15. hodině probíhaly na místě projevy pana Vandase a dalších řečníků a přehrávání produkce skupin Ortel a Orlík. V té době žalobce 2 postával s dalšími lidmi na náměstí zhruba mezi Moravskou restaurací a morovým sloupem ve vzdálenosti asi 60m od řečníků demonstrace a za kordonem "těžkooděnců" a volně se pohybujícími členy antikonfliktního týmu. Žalobce 2 na místě popocházel, držel fotoaparát a případně s někým hovořil. Někteří další lidé z řad odpůrců demonstrace mohli pískat nebo křičet, ovšem vzhledem k jejich počtu, vzdálenosti a ozvučení demonstrace to nemohlo průběh demonstrace nijak narušit. Žalobce nezaznamenal žádnou výzvu, pokyn nebo poučení ze strany policie, a to ani vůči němu samému, ani vůči lidem v jeho okolí.

Asi v 15:40-15:45 h se žalobce 2 spolu s dalšími lidmi přesunuli k ústí Opletalovy ulice na Horní náměstí, část se z náměstí odebrala jinam a naopak se k rohu Opletalovy a Ostružnické postupně dostavili další lidé, kteří původně na Horním náměstí nebyli. Část lidí postávala na chodníku a na silnici v Opletalově ulici, část na širším chodníku v Ostružnické ulici.

Po chvíli postupně prošla z náměstí volně průchozí Opletalovou ulicí řada těžkooděnců a kordonem a několika vozidly policie zhruba u podniku Potrefená husa zablokovala průchod Opletalovou ulicí směrem z náměstí, a následně postupně tři dodávky policie a opět kordon těžkooděnců a volně se pohybující antikonfliktní tým zablokovali průchod z Opletalovy a části Ostružnické ulice na Horní náměstí.

Žalobce 2 zjistil, že lidé zdržující se v ústí Opletalovy a Ostružnické ulice na Horní náměstí jsou z obou stran složkami policie uzavřeny, jde o tzv. kettling. Domníval se, že je to z toho důvodu, že skončily projevy na demonstraci svolané Dělnickou mládeží, a doslechl se, že měl následovat nějaký pochod, jemu neznámou trasou, proto policie chtěla zabránit možnému střetu tím, že obklíčí menší skupinu. Předpokládal, že po pominutí nebezpečí ze strany Dělnické mládeže a jejich příznivců bude policejní blokáda uvolněna. Celou tu dobu nezaregistroval jakékoliv upozornění, informaci nebo výzvu policie vůči obklíčeným občanům.

Krátce po 16. hodině vedl policista z antikonfliktního týmu krátký informační projev, ve kterém přítomné informoval, že se dopustili (neupřesněného) přestupku, proto policisté provedou perlustraci všech, provede se vyhodnocení natočeného materiálu a předvolání těch, kteří se něčeho dopustili. Na námitky některých osob opakoval, že: Aby ten, kdo se přestupku dopustil, mohl být potrestán, je pro účely dokazování potřeba ztotožnit každého apod. I přes opakované upozorňování na potřebu sdělit konkrétním osobám konkrétní důvod omezení pohybu mezi dvěma kordony a konkrétní zákonný důvod lustrace policista trval na svém, že budou ztotožněny všechny obklíčené osoby.

Část osob, vesměs v časovém presu, se podvolila a nechala se ztotožnit a odešla. Postupně policie natlačila zbytek osob z chodníku v Ostružnické ulici do Opletalovy. Obecně "těžkooděnci" nekomunikovali, jen bránili v odchodu. Konkrétně žalobce 2 byl jedním z těžkooděnců – při snaze zjistit, zdali se nedá mezi dodávkami odejít – upozorněn, ať se služebního vozidla nedotýká a raději k němu nepřibližuje, že je starší a mohla by na něm vzniknout škoda, což žalobce 2 vnímal jako mírnou výhrůžku obviněním z poškozování vozidla policie.

Žalobce 2 tedy zůstal "v obklíčení" s přesvědčením, že policie po pominutí rizika napadení Dělnickou mládeží akci ukončí a zbylé osoby postávající v Opletalově ulici propustí, neboť plošná lustrace všech nebyla nutná a u agresivní Dělnické mládeže také neproběhla. Nestalo se tak a asi v 17 h byl vyzván policistou ke ztotožnění, kterému se posléze pod pohrůžkou převezení na služebnu podvolil. Totéž i jeho dcera, rovněž omezovaná na svobodě mezi kordony. Byl mu odebrán a zkontrolován občanský průkaz, který byl natočen na kameru, rovněž žalobce 2 byl natočen, bylo po něm požadováno telefonní číslo, které v zájmu operativnějšího řešení možného přestupku poskytl. Ovšem z jednání policisty si pak uvědomil, že s ním nikdo přestupek řešit nebude, ale jedná se o plošný sběr dat.

Po 17h byl žalobce 2 propuštěn, aniž by mu bylo sděleno, z jakého přestupku je podezřelý, nebo jiný relevantní důvod kontroly totožnosti.

Důkazy:

- výslech žalobců
- výslech svědků

- videonahrávky
- úřední záznamy

3. Právní úprava

Listina základních práv a svobod zakotvuje jedno ze základních pravidel právního státu, tedy že **každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá** (čl. 2 odst. 3). Dále při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být **šetřeno jejich podstaty a smyslu, taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena** (čl. 4 odst. 4).

Článek 8 Listiny zaručuje **osobní svobodu**, čl. 7 a 10 zakotvuje **právo na soukromí a ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého života a před neoprávněným shromažďováním a zneužíváním údajů o své osobě** a dále **právo na zachování lidské důstojnosti a osobní cti**. Článek 19 zaručuje **právo se pokojně shromažďovat**.

Zákon o č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, upravuje podrobně práva a povinnosti účastníků shromáždění. Tento zákon sice neupravuje situaci, kdy dojde ke shromáždění, na kterém účastníci vyjadřují opačné postoje, resp. kdy dojde ke shromáždění a současně k protishromáždění, což může vést ke konfliktům. Tato situace je ovšem řešena v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva. V případě **Öllinger proti Rakousku** ze dne 29. 6. 2006, stížnost č. 76900/01, dospěl Soud k závěru, že při střetu dvou shromáždění nemají úřady jedno z nich zakázat, ale umožnit pokud možno obě a zaručit, aby debaty mezi oběma shromážděními nepřerostly v násilí, neboť úřady nemají zbavovat společnost možnosti diskuzí, byť i vášnivých. Kdyby každá pravděpodobnost vzniku napětí nebo prudké výměny slov mezi skupinami, jež proti sobě stojí v průběhu manifestace, měla ospravedlnit její zákaz, společnost by čelila zbavení příležitosti slyšet různé názory na jakoukoli otázku.

Ustanovení § 11 **zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky**, zakotvuje **obecnou povinnost přiměřenosti**, v souladu s níž jsou policisté **povinni mimo jiné dbát, aby žádné osobě v důsledku jejich postupu nevznikla bezdůvodná újma, a vůbec postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem**.

Podle § 4 písm. b) **zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů**, se citlivým osobním údajem rozumí osobní údaj vypovídající mj. o politických postojích a filosofickém přesvědčení. Ustanovení § 9 tohoto zákona upravuje taxativně situace, kdy je možné zpracovávat citlivé osobní údaje.

4. Zásah do práv žalobců

Žalobci se poklidně účastnili shromáždění přesně za účelem stanoveným v zákoně o právu shromažďovacím, tedy *„k využívání svobody projevu a dalších ústavních práv a svobod, k výměně informací a názorů a k účasti na řešení veřejných a jiných společných záležitostí vyjádřením postojů a stanovisek.“*

Policie je během tohoto shromáždění omezila na osobní svobodě tím, že je obklíčila na uzavřeném místě a znemožnila jim opustit místo, dále bez právního důvodu po nich vyžadovala a vynucovala prokázání totožnosti, u žalobce 1 také došlo k osobní prohlídce a k použití pout a dalšímu omezení osobní svobody formou převozu na policejní služebnu, ale na místě samém rovněž

k nedůstojnému znemožnění okamžitého použití toalety, u žalobce 2 došlo k natáčení si jeho obličeje i občanského průkazu na kameru.

Tímto postupem bylo zasaženo rovněž do práva žalobců se pokojně shromažďovat a využívat při tom svobody projevu za účelem řešení veřejných záležitostí. Žalobci byli policií obklíčením v podstatě vyloučeni z veřejného prostoru a z možnosti vyjadřovat názor směrem k ostatní veřejnosti a vyměňovat si s ní názor.

Účast žalobců na shromáždění rovněž byla vyjádřením jejich politických postojů a filosofického přesvědčení, tedy vyjádřením citlivých osobních údajů, ovšem anonymně bez toho, aby sdělovali komukoliv své identifikační údaje. Nuceným ztotožněním žalobců ze strany policie tak byli žalobci nuceni vystoupit z anonymity a pod svým jménem se takto přihlásit ke svým postojům. Policie tak nepřiměřeným postupem zneužívá možnost provádět kontrolu totožnosti a neoprávněně shromažďuje hromadná data o účastnících tohoto typu shromáždění vyjadřujících určitý typ politických postojů a filosofického přesvědčení, aniž by to bylo nezbytné a aniž by k tomu byl zákonný důvod dle zákona o ochraně osobních údajů. Ovšem žalobcům nebyl sdělen žádný legitimní důvod pro kontrolu jejich totožnosti.

Žalobci jsou přesvědčeni, že hromadné zadržení a perlustrace měla ze strany policie odstrašující účel, což takto vnímaly i další osoby ve smyslu „že jsme tam zůstávali!“ nebo „ještěže jsme odešli“ resp. „ještěže jsme tam nešli“.

Lze tedy shrnout, že policie nejednala tak, aby v maximální míře chránila práva zúčastněných (právo na soukromí, právo se shromažďovat, právo na osobní svobodu aj.), ale jednala vůči žalobcům i dalším lidem nepřiměřeně a nezákonně a zneužila svá oprávnění nad rámec účelu, ke kterému byla stanovena.

5. Návrh

S ohledem na výše uvedené žalobci navrhuji, aby Krajský soud v Ostravě vydal tento rozsudek:

- 1. Zásah Policie ČR dne 31. 10. 2015 spočívající ve výzvě a vynucování prokázání totožnosti žalobců, v omezování osobní svobody žalobců, osobní prohlídce a spoutání žalobce 1 a bránění žalobcům ve výkonu práva se pokojně shromažďovat k využívání svobody projevu byl nezákonný.**
- 2. Žalovaným se přikazuje zlikvidovat veškeré obrazové a zvukové záznamy žalobců v souvislosti s jejich ztotožněním a zlikvidovat záznamy o jejich ztotožnění.**
- 3. Žalobci mají právo na náhradu nákladů řízení.**

Mgr. et Mgr. Václav M., Ph.D.

Mgr. Alexandr L.

zastoupení Zuzanou Candigliota, advokátkou